

بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران آرش غلامی نژاد^۱، احسان محمدی مفرد^۲، حجت اله مرزبان^۳

چکیده

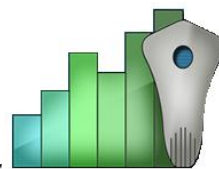
هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران می باشد. این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران می باشد. در این پژوهش تعداد جامعه آماری تحقیق ۱۴۰ نفر بوده که ۱۰۳ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده که ۹۷ پرسشنامه بازگشت داده شده است. پایایی پرسشنامه در این تحقیق با مقدار آلفای کرونباخ ۰.۸۳٪ که بالاتر از ۷۰٪ می باشد و روایی آن نیز با توجه به نظر اساتید و صاحب نظران مورد تایید قرار گرفت. داده های تحقیق با استفاده از شاخص های آمار توصیفی شامل میانگین، و آزمون های ولوموگروف - اسمیرنوف (K-S)، تی تست به بررسی فرضیه ها با استفاده از نرم افزار SPSS پرداخته شد. در این تحقیق متغیرها شامل سه بعد زمانی، محتوایی، شکلی می باشد. سپس با استفاده از یک پرسشنامه پنج ارزشی مبتنی بر طیف لیکرت نظر مخاطبان در مورد اثر بخش بودن آن ها مورد پرسش قرار گرفت. نتایج نشان می دهد که سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از سه بعد زمانی، محتوایی، و شکلی اثربخش می باشد.

واژگان کلیدی: سیستم اطلاعاتی مدیریت، بعد زمانی، بعد محتوایی، بعد شکلی

^۱ دانش آموخته دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر، کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، قائمشهر، ایران. Arash.gh1388@yahoo.com

^۲ دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات فارس

^۳ دانش آموخته دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر، کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، قائمشهر، ایران.

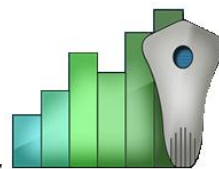
مقدمه

در شرایط دائماً در حال تغییر، ما نیز باید تغییر نماییم و گرنه بهای سنگینی بابت عدم تغییر پرداخت خواهیم کرد. سازمان ها را در عصر جدید از بکارگیری سیستم های کامپیوتری و تکنولوژی اطلاعات و رسانه های پیشرفته گریزی نیست و آینده از آن آنانی است که با شناخت دقیق و صحیح، محاسن و معایب این سیستم ها را موشکافانه مورد نظر قرار داده و از تجربه دیگران درس بگیرند بدون اینکه هزینه های آن تجربه را مجدداً تقبل نمایند [۱۲].

عصر اطلاعات با این معضل آغاز شد که تصمیم گیری در محیط های متلاطم بدون دستیابی مستمر به اطلاعات عملاً سردرگمی زیادی را به بار می آورد. طراحی و استقرار سیستم ها و فناوری های اطلاعاتی تلاشی بود در جهت پاسخگویی به این نیاز که از عناصر بنیادین عصر اطلاعات به شمار می روند. پیچیدگی های محیط های درون سازمانی و برون سازمانی، نیاز به اطلاعات و به تبع آن سیستم اطلاعاتی را افزایش داده است. سازمانهایی با فرآورده ها یا خدمات و ساختاری همانند و با دارائی های نسبتاً برابر، به دلیل نوع و کیفیت تصمیماتی که اتخاذ می کنند، می توانند به درجات گوناگونی از توفیق یا شکست دست یابند. هم در فرایند برنامه ریزی و هم در فرایند نظارت، مدیران مکلفند که تصمیم بگیرند. کیفیت تصمیم های مدیران مستقیماً... به اطلاعاتی که در اختیار آنان قرار دارند، مربوط می شود [۵]. با توجه به اهمیت روزافزون اطلاعات و نقش آن در تصمیم گیری مدیران، به نظر می رسد که استفاده از تکنولوژی اطلاعات کارا و اثربخش بیش از گذشته اهمیت پیدا خواهد کرد و شاید بتوان با جرأت گفت که در آینده نزدیک هیچ سازمانی بدون بکارگیری سیستم اطلاعاتی، که اطلاعات کارا و اثربخش را برای سازمان مهیا می سازد، نخواهد توانست با محیط متغیر و رقابتی رویارو شود یا به حیات خود ادامه دهد [۶].

بیان مسئله

هر یک از نام های دوره کنونی زندگی بشر، عصر اطلاعات و ارتباطات است. علت این نامگذاری در واقع به خاطر توجه بسیار زیاد و فعالیتهای گسترده ای است که در این دوران در زمینه جمع آوری، پردازش و انتقال اطلاعات انجام گرفته و می گیرد. در عصر حاضر، مدیران نیاز پیدا کرده اند که اطلاعات مربوط به اموری را که با آن سروکار دارند بشناسند گردآوری و تحلیل کنند، سازمان بدهند و با مراعات سه عامل مهم سرعت، دقت و هزینه که در همه فعالیتهای عصر ما بدون استثناء دیده می شود آن را مبادله کنند. فقر و ضعف اطلاعات موجب می شود که نظام مدیریت نه تنها تصویر درست و کاملی از آینده نداشته باشد، بلکه حتی نتواند قوت و ضعف و وضع گذشته و موجود سازمان را درست و کامل بشناسد. در نتیجه نه می تواند هدف گذاری صحیح بکند و نه قادر است فعالیتهای مناسبی را برای نظام مدیریت طراحی نماید. و پیرو این امر از منابع سازمان استفاده بهینه نخواهد شد. از این رو می توان یکی از عمده ترین دلایل عدم کارایی و عدم موفقیت نظام مدیریت در ایران را تصمیم گیری ضعیف یا غلط و بی موقع مدیریت به علت وجود اطلاعات کافی و مناسب دانست و این موضوع می تواند به دلیل اهمیت کافی قائل نشدن برای اطلاعات مناسب و دقیق، صحیح، قابل اعتماد، به هنگام و کامل باشد. هدف گذاری به طور کلی بر اساس شناخت صحیح و دقیق وضعیت موجود و تجسم

معقول و منطقی از چشم اندازهای آینده سازمان می تواند محقق شود. بنابراین چنانچه مدیران از این تحول غفلت کرده و طرح بلندمدت خود را مبتنی بر تجهیزات ناسازگار با این فناوری جدید تعریف کنند، دچار مشکلات جبران ناپذیری خواهند شد [۱۲].

اطلاعات، منبع قوی و دارایی عمده سازمان محسوب می شود که اغلب از آن خون حیاتی سازمان نام برده می شود. در دنیای رقابتی امروز، اطلاعات، همتراز سرمایه و نیروی انسانی، در شمار عوامل تولید و به عنوان مهم ترین مزیت نسبی بنگاه های اقتصادی محسوب می شود.

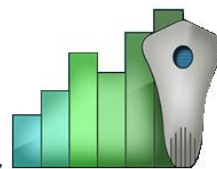
اطلاعات مهمترین عنصر تصمیم گیری مدیران است و نقش بسیار مهمی در کیفیت تصمیم گیری مدیران دارد. از این رو، هر گاه اطلاعات دقیق و بهنگام باشد، تصمیم مدیران صحیح و مطمئن و گرنه با نقص و اشتباه همراه خواهد بود [۶]. در همین زمینه، سیستم های جامع اطلاعات مدیریت (MIS) در کشورهای پیشرفته صنعتی از سال ها پیش و در کشور ما در سال های اخیر مورد توجه خاص مدیران قرار گرفته است. به همین دلیل، استقرار یک سیستم جامع کارآمد، همیشه از دغدغه های اصلی مدیران شرکت ها و سازمانهای بزرگ بوده است [۱۶].

نقش اساسی سیستم اطلاعاتی، پردازش داده ها و تبدیل آن به اطلاعات است. سیستمی که داده های داخلی و خارجی سازمان را جمع آوری و آنها را جهت تصمیم گیری مدیریت به اطلاعات تبدیل می کند، سیستم اطلاعاتی مدیریت است [۱۸]. سیستم های اطلاعاتی زمانی برای مدیران مفید خواهد بود که به صورت اثربخش طراحی و برنامه ریزی شده و استقرار یافته باشد در غیر این صورت کمک چندانی به تصمیم آنها نخواهد کرد. پیتز دراکر اثربخشی را انجام دادن کارهای درست تعریف کرده است. امروزه یک تعریف تقریباً همگانی وجود دارد که اثربخشی سازمانی را نیازمند معیارهای چندگانه می داند. یعنی اثربخشی سازمانی باید ابزار (فرایند) و اهداف (برایند) را مورد توجه قرار دهد [۱].

مبانی نظری پژوهش

پاتنام عقیده دارد شکل مهمی از سرمایه اجتماعی توان دستیابی به اطلاعات است که با روابط اجتماعی پیوند ذاتی و لازم و ملزوم دارد. اهمیت اطلاعات از این نظر است که مبنایی برای عمل فراهم می آورد. اما اخذ اطلاعات هزینه بر است در یک مقیاس حداقلی دستیابی به اطلاعات مستلزم دقت است که بسیار کمیاب است [۱۷].

گسترش روزافزون فناوری اطلاعات اثرات جدی بر ابعاد زندگی بشر گذاشته به نحویکه اطلاعات، عامل اصلی کسب قدرت محسوب شده و شکاف بزرگ میان کشورهای غنی و فقیر شکاف اطلاعاتی است [۱۵]. بر اساس ویژگی های دوره معاصر، ماهیت شغل، نیروی انسانی و محل کار دچار تحولات اساسی شده است. در عصر اطلاعات پرسنل می توانند کار را در هر زمان و مکانی عمدتاً در قالب کار تیمی به انجام رسانند و در این فرایند توانایی کار گروهی و یادگیری مستمر از مولفه های مهم و کلیدی است. دوره معاصر را عصر اطلاعات و دوره انفجار اطلاعاتی نام نهاده اند. که با محیط های متلاطم و پیچیده عجین شده است. پیچیدگی های محیط های درون سازمانی و برون سازمانی، نیاز به اطلاعات و سیستم های اطلاعاتی را افزایش داده است. مدیریت و تصمیم گیری در چنین محیط های متلاطمی بدون دستیابی مستمر به اطلاعات مرتبط عملاً..... امکان پذیر نیست [۸]. امروزه سیستم های اطلاعاتی نقش تعیین کننده ای در

موفقیت یا شکست یک سازمان دارند از اینرو پرداختن به این سیستم ها و بررسی نقش آنها در سازمانها و دستیابی به سیستم های اطلاعاتی که برای سازمانها مفید باشند و بتوانند باعث ترقی و توسعه آنها شود اهمیت بسزایی دارد. از سوی دیگر با بزرگتر شدن سازمانها ایجاد هماهنگی بین بخشهای مختلف یک سازمان بدون وجود سیستم های اطلاعاتی کاری است بسیار مشکل و ناممکن و دلایل بسیار وجود دارد که وجود سیستم های اطلاعاتی را برای ادامه و بقای سازمانها ضروری کرده است [۱۴].

داده: شامل توصیف مقدماتی از اشیاء و رویدادها، فعالیت ها، و مبادلات است که ثبت، طبقه بندی و ذخیره شده اند، ولی طوری مرتب نشده اند که معنی خاصی را برسانند و می توانند به صورت عددی، حرفی، شکلی و صدایی باشند [۹].

اطلاعات: دراکر اطلاعات را به عنوان داده هایی که با هم ارتباط داشته و هدف معینی را دنبال می کنند، تعریف می کند [۱۰].

سازمان: مولینز سازمان را تعامل تلاشهای افراد برای نیل به اهداف تعیین شده و از طریق ساختار مشخص می داند که به وسیله مدیریت کنترل می شود [۱۱].

مدیریت: فراگرد بکارگیری موثر و کارآمد منابع مادی و انسانی بر مبنای یک نظام ارزشی پذیرفته شده است که از طریق برنامه ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل عملیات، برای دستیابی به اهداف تعیین شده صورت می گیرد [۷].

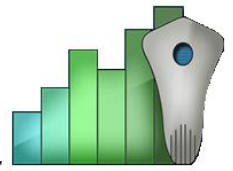
دانش: شکل غنی شده و بارور شده اطلاعات می باشد که همراه با فهمیدن چگونگی و چرایی است [۹].

پایگاه داده ها: طراحی پایگاه داده ها (بانک اطلاعاتی) با تعریف دقیق از اطلاعات سازمان و نیازهای اطلاعاتی واحدها آغاز می شود. برادلی در طراحی بانک های اطلاعات سطوح سه گانه زیر را مورد تاکید قرار می دهد: سطح اول عبارت است از دیدگاه کاربردی از سازمان، سطح دوم شامل کلیه اطلاعات سازمان است که تحت نظارت مدیریت منابع اطلاعات است و سطح سوم معرف سطح فیزیکی یا ذخیره سازی فیزیکی اطلاعات و چگونگی نگهداری آن است [۱۳].

سیستم: سیستم مجموعه ای از عناصر است که برای رسیدن به یک هدف مشخص و مشترک گردهم آمده اند، به طوری که بین این عناصر یک رابطه تعاملی وجود دارد [۱۱].

فناوری اطلاعات: فناوری اطلاعات زیرساخت های سیستم اطلاعاتی را تشکیل می دهد. فناوری اطلاعات به مجموعه ای از سخت افزارها و نرم افزارهای مبتنی بر رایانه گفته می شود که در ذخیره، انتقال، و تبدیل داده ها به اطلاعات با معنی به کار می روند [۳].

سیستم های اطلاعاتی: سیستم های اطلاعاتی، اطلاعات مورد نیاز مدیریت را از محیط های داخلی و خارجی سازمان فراهم می آورد. سیستم اطلاعاتی، اطلاعات لازم درباره ماهیت و نقش عوامل داخلی و عوامل بیرونی را فراهم می آورد و برای تصمیم گیری در اختیار مدیر قرار می دهد [۲].

انواع سیستم اطلاعاتی

سیستم پردازش عملیات (TPS): سیستم پردازش عملیات^۴ سیستمی است که در انجام عملیات سازمانی نقش پردازش اطلاعات را بر عهده دارد. مثلاً کارگر انبار مقداری مواد و همراه با آن برگه ای که حاوی اطلاعاتی در خصوص مشخصات جنس است (فاکتور) دریافت می کند. این داده ها فوراً وارد سیستم رایانه ای می شود و سیستم فوراً به تغییر موجودی می پردازد که خود یک عمل^۵ است [۴].

سیستم اطلاعات مدیریت (MIS): سیستم اطلاعاتی مدیریت^۶ از نظر مفهومی از برنامه های TPS یک سطح بالاتر است و به عملیات روزمره مربوط نمی شود، بلکه به مدیریت فعالیتهایی که عملیات را پشتیبانی می کنند، ارتباط پیدا می کند. سیستم اطلاعات مدیریت سیستمی است که با پردازش داده های داخلی و خارجی، اطلاعات مناسبی را برای مدیران وظیفه ای فراهم می سازد تا به تصمیم های اثربخش پردازند [۴].

سیستم تصمیم یار (DSS): سیستم تصمیم یار^۷ سیستم رایانه ای تعاملی است که تصمیم گیرنده را در مسائل نیمه ساخت یافته پشتیبانی می کند، و معمولاً برای مدیران رده بالای سازمانی طراحی می شود. DSS سیستمی است که از دو حوزه دانشی بهره می گیرد، یکی MIS و دیگری OR (تحقیق در عملیات). اشتراک این دو، سیستم تصمیم یار را شکل می دهد [۴].

سیستم خبره (ES): سازمان ها در پی دستیابی به سیستم های خودکاری هستند که کارایی یک کارشناس را داشته باشند، به چنین سیستم هایی، سیستم های خبره^۸ گفته می شود. سیستم خبره که سیستم مبتنی بر دانش نیز نامیده می شود، سیستمی است که با تقلید از دانش پایه کارشناس (فرایند تفکر انسان) عمل یا رفتار می کند و معرف هوش مصنوعی است [۴].

سیستم اطلاعات مدیران ارشد (EIS): واتسون و فرولیک (۱۹۹۲) اشاره می کنند سیستم های اطلاعاتی مدیران ارشد^۹ یک سیستم مبتنی بر رایانه است که تحت کنترل مستقیم مدیر ارشد قرار دارد و می تواند اطلاعاتی را راجع به وضعیت داخلی و خارجی سازمان برای اتخاذ تصمیم مدیر ارشد فراهم سازد. سیستم اطلاعات مدیران ارشد سیستمی است که اطلاعات را برای مدیران اجرایی (ارشد) در سطح استراتژیک تأمین و به تصمیم گیری استراتژیک کمک می کند [۴].

⁴ - Transaction processing system

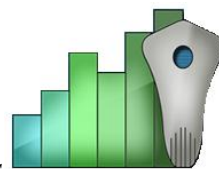
⁵ -Transaction

⁶ -Management information system

⁷ - Decision support system

⁸ -Expert system(ES)

⁹ -Executive information systems(EIS)

سیستم اطلاعاتی جغرافیایی (GIS): سیستم اطلاعات جغرافیایی^{۱۰}، سیستمی است که امکان نمایش اطلاعات فضایی را فراهم می سازد. اطلاعات فضایی^{۱۱} به هرگونه اطلاعاتی اطلاق می شود که در شکل نقشه قابل عرضه است. به عبارت دیگر، GIS سیستم هایی هستند که قابلیت ارتباط اطلاعات ترسیمی با اطلاعات عددی را دارند. این سیستم ها باید قادر باشند اطلاعات ترسیمی و عددی را در زمینه های مختلف با هم مرتبط سازند، مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و اطلاعات مورد نیاز برنامه ریزی و تصمیم گیری را استخراج کنند[۴].

شبکه عصبی مصنوعی (ANN): شبکه عصبی مصنوعی^{۱۲} یک الگوی پردازش اطلاعات است که از سیستم های عصبی بیولوژیکی مانند پردازش اطلاعات مغز الهام گرفته شده است. عنصر کلیدی این الگو، ساختار بدیع سیستم پردازش اطلاعات است این سیستم مانند افراد یادگیرنده است. ANN برای کاربردهای خاصی نظیر تشخیص الگو یا طبقه بندی داده ها از طریق فرایند یادگیری پیکربندی شده است[۴].

پیشینه پژوهش

۱- ابتیاع (۱۳۸۵) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان بررسی اثربخشی سیستم اطلاعات مدیریت (MIS) شرکت تجارت الکترونیک پارسیان از نظر کاربران اینگونه نتیجه گیری کرد که اثربخشی سیستم اطلاعات مدیریت از بعد محتوی و شکل با میانگین های (۳/۶۵ و ۳/۵۶) در حد بالاتر از متوسط و نسبتاً اثربخش و از بعد زمان با میانگین (۳/۴۷) پایین تر از حد متوسط با اثربخشی کم است [۱].

۲- رهنورد و ارشدی (۱۳۸۶) در مطالعه ای تحت عنوان بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت (MIS) معاونت توسعه و مهندسی شرکت مخابرات استان آذربایجان شرقی به این نتیجه رسیدند که از نظر مرتبط بودن اطلاعات، دقت اطلاعات، صحت اطلاعات و ایمنی اطلاعات به میزان نسبتاً بالا اثربخش است و از نظر سرعت اطلاعات و اقتصادی بودن اطلاعات به میزان خیلی بالا اثربخش است [۵].

۳- نارانجو (۲۰۰۹) در پژوهشی به بررسی نقش تیم مدیریت ارشد در رابطه بین سیستم اطلاعات مدیریت و عملکرد استراتژیک می پردازد. داده های گردآوری شده از ۹۲ تیم مدیریت ارشد نشان داد که ترکیبات مختلف تیمی با سیستم اطلاعات مدیریت در تعامل هستند و چگونه این تعاملات بر آن تعداد از عملکردهای استراتژیک تاثیر می گذارند که بر کاهش هزینه و انعطاف پذیری متمرکز هستند. یافته های این پژوهش نشان می دهد که چگونه سیستم اطلاعات مدیریت بر عملکرد استراتژیک و متمرکز بر انعطاف پذیری تاثیر می گذارد [۱۶].

۴- مهرافشان (۱۳۸۱) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان بررسی میزان اثربخشی سیستم اطلاعات مدیریت در شرکت بازرگانی پتروشیمی ایران به این نتیجه رسیده است که سیستم اطلاعات مدیریت مستقر در شرکت بازرگانی

¹⁰ -Geographic information systems(GIS)

¹¹ -Spatial

¹² -Artificial neural network(ANN)

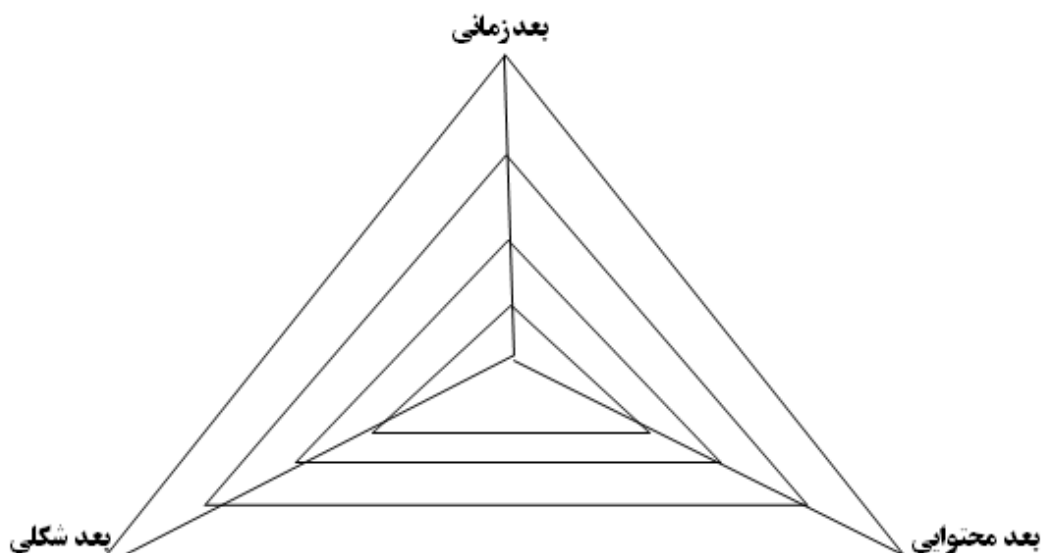
پتروشیمی ایران اطلاعات دقیق و مربوط و همچنین تولید به موقع و شکل مناسب اطلاعات تولیدی در حد قابل قبول تولید نمی کند و مدیران شرکت بازرگانی پتروشیمی ایران برای تصمیم گیری های خود از سیستم اطلاعات موجود استفاده اندکی می کنند [۱۵].

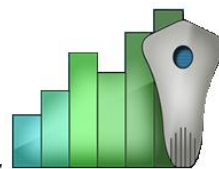
۵- عبداللهی پور در پایان نامه کارشناسی ارشد خود تحت عنوان بررسی میزان آگاهی و استفاده مدیران از سیستم های اطلاعات مدیریت در فرایند تصمیم گیری در سازمانهای دولتی استان ایلام و عوامل مؤثر بر آن این گونه نتیجه گیری کرد که تفاوت معناداری بین دو گروه مدیران زن و مرد در استفاده از سیستم اطلاعات مدیریت وجود ندارد. همچنین بین گروههای با سطوح جایگاه سازمانی متفاوت در استفاده از آن تفاوتی مشاهده نشد. بین میزان استفاده مدیران از MIS بر اساس گروههای سنی تفاوت وجود دارد به گونه ای که مدیران مسن تر کمتر از MIS استفاده می کنند و بین میزان استفاده از MIS بر اساس گروههای سابقه خدمت تفاوت وجود دارد [۱۲].

مدل مفهومی تحقیق

با توجه به مبانی نظری پژوهش مدل مفهومی تحقیق به شرح زیر می باشد:

شکل ۱-۱. مدل اثر بخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در سه بعد

متغیر های تحقیق

بعد زمانی: زمان مبین این است که اطلاعات می بایستی در مواقعی که به آنها نیاز است موجود و فراهم گردد و همچنین به روز باشد و مرتبط با دوره های زمانی دلخواه (گذشته، حال، آینده) باشد.

بعد محتوایی: اطلاعات مفید، اطلاعاتی است که عاری از اشتباه و خطاست، متناسب با نیازهای کاربر است، کامل، دقیق و مرتبط است. (اطلاعات داده های غیر ضروری را کنار گذاشته است و نشانگر معیاری صحیح از عملکرد است).

بعد شکلی: اطلاعات بایستی به شکلی فراهم گردد که درک آن برای کاربران آسان بوده و نیازهای کاربران را به طور مشروح برآورده نماید. ارائه اطلاعات نیز بایستی منظم و با استفاده از ترکیبی از کلمات، اعداد و نمودارها صورت گیرد تا برای کاربران مفید و مناسب باشد.

اهداف تحقیق

- ۱- بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران
- ۲- بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد زمانی
- ۳- بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد محتوایی
- ۴- بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد شکلی

فرضیه های تحقیق

- ۱- سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران اثربخش می باشد.
- ۲- سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد زمانی اثربخش می باشد.
- ۳- سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد محتوایی اثربخش می باشد.
- ۴- سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد شکلی اثربخش می باشد.

روش شناسی پژوهش

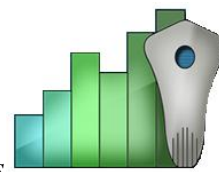
روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی، و از نظر روش توصیفی پیمایشی می باشد.

جامعه آماری

در تحقیق حاضر جامعه آماری مورد مطالعه شامل کلیه کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران می باشد.

حجم نمونه و روش نمونه گیری

نمونه گیری^{۱۳} عبارتست از مجموعه اقداماتی که برای انتخاب تعدادی از افراد جامعه به نحوی که معرف آن باشد انجام می پذیرد. بطوریکه با مطالعه گروه نمونه و فهمیدن خصوصیات یا ویژگی های آزمودنی های گروه نمونه میتوان این ویژگی ها را به اعضای جامعه آماری تعمیم داد. در این پژوهش تعداد افراد جامعه آماری تحقیق برابر ۱۴۰ نفر که با استفاده از جدول مورگان ۱۰۳ نفر نمونه انتخاب شده و پس از تقسیم پرسشنامه ۹۷ پرسشنامه تکمیل و بازگشت داده شده است.

ابزار گردآوری و روش تجزیه و تحلیل داده ها

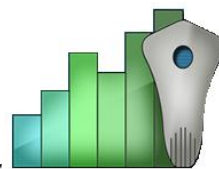
در این پژوهش به دو روش مراجعه به کتابخانه (بررسی اسناد و مدارک) و پرسشنامه برای جمع آوری اطلاعات استفاده شده است پرسشنامه مذکور شامل ۳۰ سوال می باشد که ۱۱ سوال مربوط به بعد محتوایی و ۱۰ سوال مربوط به بعد شکلی و ۹ سوال مربوط به بعد زمانی می باشد جهت اطمینان از روایی پرسشنامه این تحقیق، از روش کیفی، یعنی تخصص استادان و نظریه کارشناسان و مطالعه کتب، مقالات و پرسشنامهها استفاده گردید و برای تعیین پایایی پرسشنامه، تعداد ۲۰ پرسشنامه به طور تصادفی مورد آزمون قرار گرفت. که ضریب آلفای کرونباخ ($\text{Alpha} = 0/83$) محاسبه گردید که قابلیت اعتماد پرسشنامه در حد قابل قبولی ارزیابی گردید. و سپس داده های جمع آوری شده پرسشنامه از طریق نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده و در دو مرحله به اطلاعات مورد استفاده در تحقیق، تبدیل شدند برای تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها از آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شد.

بحث و نتیجه گیری

یافته های استنباطی

نتیجه گیری از آزمون فرضیه فرعی اول

سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد زمانی اثربخش می باشد. در فرضیه فرعی اول، $\text{sig}=0$ و $\text{sig}=3/14000$ میانگین به دست آمد. با توجه به اینکه $\text{sig} < 0/5$ و میانگین هم بزرگتر از $1/96$ به دست آمده است. فرض صفر رد می شود یعنی سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد زمانی اثربخش می باشد و فرض مقابل پذیرفته می شود. در نتیجه فرضیه فرعی اول پذیرفته می شود. لذا نتایج نشان می دهد مدیران و کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران باید برای افزایش اثربخشی این سیستم، از طریق تحلیل نیازهای کاری کاربران، ایجاد خطوط راهنمای مناسب، افزایش سرعت شبکه و همچنین به روزرسانی اطلاعات موجود، کاربران بتوانند کلیه نیازهای اطلاعاتی خود را با سرعت بالاتری دریافت کنند و بر سرعت تصمیم گیری آنان افزوده شود تا بدین طریق کاربران سیستم بتوانند در هر زمان به آخرین اطلاعات مورد نیازشان در زمانی اندک دسترسی داشته باشند.

نتیجه گیری از آزمون فرضیه فرعی دوم

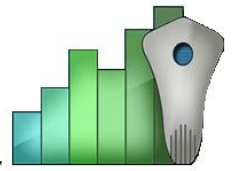
سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد محتوایی اثربخش می باشد. در فرضیه فرعی دوم، $\text{sig}=0/02$ و $\text{sig}=3/02000$ میانگین بدست آمد. با توجه به اینکه $\text{sig}<0/5$ و میانگین هم بزرگتر از $1/96$ به دست آمده است. فرض صفر رد می شود یعنی سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد محتوایی اثربخش می باشد و فرض مقابل پذیرفته می شود. در نتیجه فرضیه فرعی دوم پذیرفته می شود. لذا نتایج نشان می دهد مدیران و کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران باید برای ارتقای اثربخشی به سطح مطلوب تر از طریق تحلیل مجدد نیازهای کاری کاربران و بازبینی معماری اطلاعات و همچنین درون داد، فرایند، و برون داد سیستم به نیازهای اطلاعاتی کاربران بیشتر توجه شود تا بتوان اطلاعاتی صحیح تر، دقیق تر، کامل تر و مرتبط تر از میزان فعلی در اختیارشان قرار گیرد.

نتیجه گیری از آزمون فرضیه فرعی سوم

سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد شکلی اثربخش می باشد. در فرضیه فرعی سوم، $\text{sig}=0$ و $\text{sig}=3/46000$ میانگین بدست آمد. با توجه به اینکه $\text{sig}<0/5$ و میانگین هم بزرگتر از $1/96$ به دست آمده است. فرض صفر رد می شود یعنی سیستم اطلاعاتی مدیریت شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران از بعد شکلی اثربخش می باشد و فرض مقابل پذیرفته می شود. در نتیجه فرضیه فرعی سوم پذیرفته می شود. لذا نتایج نشان می دهد مدیران و کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران باید برای رسیدن به اثربخشی مطلوب تر، از طریق تحلیل مجدد فرایندها و داده های مرتبط با حوزه مسئولیت کاربران، اطلاعات خروجی سیستم (برونداد) با وضوح و جزئیات بیشتر از میزان فعلی تولید شود، و برای قابل درک بودن اطلاعات و همچنین تهیه گزارش های متنوع تر تأکید بیشتری شود.

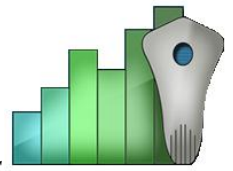
پیشنهادات پژوهش

- ۱- این تحقیق در سطح شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران صورت گرفته است به محققین آتی پیشنهاد می شود تحقیق مشابهی را در سطح شرکت بهره برداری نفت و گاز سایر استان ها انجام داده و نتایج حاصل از تحقیق خود را با نتایج تحقیق حاضر مقایسه کنند.
- ۲- این تحقیق در سطح شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران صورت گرفته است به محققین آتی پیشنهاد می شود تحقیق مشابهی را در سطح شرکت های کوچکتر انجام داده و نتایج تحقیق خود را با تحقیق حاضر مقایسه کنند.
- ۳- شناخت نقاط قوت و ضعف سیستم اطلاعاتی در ایران و مقایسه آن با دیگر کشورها.
- ۴- تعیین نقش و جایگاه سیستم اطلاعاتی مدیریت در شرکتهای دولتی و خصوصی در ایران.
- ۵- بررسی محدودیت ها و هزینه طراحی و استقرار سیستم اطلاعاتی در شرکت های دولتی ایران.

محدودیت های پژوهش:

- ۱- محدودیت قلمرو تحقیق به شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران.
- ۲- محدودیت وجود پیش فرض های منفی از عواقب اظهارنظر در مورد وضعیت واحد کاری یا سازمان خود.
- ۳- محدودیت منابع علمی و پژوهشی از جمله کتب و مقالات در ارتباط با موضوع تحقیق.
- ۴- محدودیت مشابه بودن موضوع این تحقیق با تحقیقات دیگر.
- ۵- محدودیت منفی و امنیتی بودن عنوان تحقیق از دیدگاه مدیران و کارکنان شرکت.

منابع

- ۱- ابتیاع، مهنوش، بررسی اثربخشی سیستم اطلاعات مدیریت (MIS) شرکت تجارت الکترونیک پارسیان از نظر کاربران، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۵.
- ۲- الوانی، مهدی و خسروی، محبوبه، نقش سیستم های اطلاعاتی مدیریت در تصمیم گیری، فصلنامه مطالعات مدیریت، ۱۳۸۲، شماره ۴۷.
- ۳- ذاکری، بتول، ۱۳۸۹، روشهای ساخت یافته تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم های اطلاعاتی، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.
- ۴- رهنورد، فرج اله، ۱۳۹۲، مدیریت استراتژیک سیستم های اطلاعاتی، انتشارات نشر نی.
- ۵- رهنورد، فرج اله و ارشدی، جواد، بررسی اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت (MIS) معاونت توسعه و مهندسی شرکت مخابرات استان آذربایجان شرقی، ۱۳۸۶.
- ۶- رهنورد، فرج اله، اثربخشی سیستم اطلاعاتی مدیریت، فرایند مدیریت و توسعه، ۱۳۸۵، دوره چهارم، شماره ۶۶-۶۵.
- ۷- رضائیان، علی، ۱۳۸۰، سیستم اطلاعات مدیریت (مدل سازی مدیریت)، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- ۸- سعیدی، پرویز و پورنبوی، علی، بررسی اثربخشی سیستم های اطلاعات مدیریت (MIS) در شرکت شهرکهای صنعتی استان گلستان، فصلنامه تازه های روانشناسی صنعتی / سازمانی، ۱۳۸۹.
- ۹- سرلک، محمدعلی و فراتی، حسن، ۱۳۹۰، سیستم های اطلاعات مدیریت پیشرفته، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۱۰- صراف زاده، اصغر، ۱۳۹۰، سیستم های اطلاعات مدیریت، انتشارات ترمه.
- ۱۱- صفرزاده، حسین، ۱۳۸۷، تئوری های مدیریت، انتشارات پوران پژوهش.
- ۱۲- عبداللهی پور، رضا، بررسی میزان آگاهی و استفاده مدیران از سیستم های اطلاعات مدیریت در فرایند تصمیم گیری در سازمان های دولتی استان ایلام و عوامل مؤثر بر آن، پایان نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۹۰.
- ۱۳- قاضی زاده فرد، سید ضیاءالدین، ۱۳۸۷، فناوری اطلاعات و ارتباطات و مبانی سیستم های اطلاعاتی، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه امام حسین (ع).
- ۱۴- قادری، محمود، سنجش موفقیت سیستم های اطلاعاتی بیمارستان خاتم الانبیاء گنبد کاووس از نظر کاربران، پایان نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۸۹.
- ۱۵- مهرافشان، محمدرضا، بررسی میزان اثربخشی سیستم اطلاعات مدیریت در شرکت بازرگانی پتروشیمی ایران، دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۸۱.
- 16- David naranjo-Gil. Management information systems and strategic performances. International journal of information management. Volume 29. Issue 2. April 2009. Pages 104-110.
- 17- David naranjo-Gil. Frank Hartman. How CEOs use management information systems for Strategy implementation in hospitals. Health policy. Volume 81. Issue 1. April 2007. Pages 29-41.
18. Suphan Nasir. The development change and transformation of management information systems (MIS). A content analysis of articles published in business and marketing journals. International journal of information management. Volume 25. Issue 5. October 2005. Pages 442-457.